

Évközi 14. vasárnap

Zak 9,9-10

„Nézd, közeleg királyod...”

Ujjongj, Sion leánya! Zengj éneket Jeruzsálem leánya! Nézd, közeleg királyod: igaz és győzedelmes, alázatos, számaron jó, számar hátán, számarnak csikaján. Széttúzza Efraimban a harci szekereket, Jeruzsálemben a méneket. Széttöri a harci íjakat, és békét hirdet a népeknek, uralkodik tengertől tengerig, a Folyótól egészen a föld határáig.

Zakariás próféta Aggeus kortársa volt I Dárius idején (Kr. e. 521–485), akinek uralkodása második évében lépett fel (Neh 12,4; Ezdr 5,1). A Babilonból hazatelepülő zsidóság életével foglalkozik. A visszatelepülés közben ugyanis Júdeaiban és Babilonban ismét fontossá válik, hogy mi is történik Jeruzsálemben, miként sikerül újraalkotni a korábbi deportálással megszakadt vallási életet.

A könyv második részében található jóvendöléssorozatból a második szövegét idéztük. A próféta egy olyan jövőbeli földi királyról beszél, aki képes a békés uralkodásra is. A békés uralkodás jóvendülésének erősítésére szolgálnak a harci szekerek, a harci íjak széttúzására vonatkozó kijelentések is. Az idők végén bekövetkező békéről és béke látomásáról több helyen is olvashatunk a próféta irodalomban. Izajás könyvében Isten szolgája hozza meg a békét (Iz 53), őt nevezik a béke fejedelmének is (Iz 9,6). Zakariás is arról beszél, hogy a Messiás állítja helyre a békét (Zak 9,9). Jahve végső harca következtében elérkezik a tökéletes messiási béke korszaka (Joel 4,17), melyet a Lélek kiáradása is kísér, sőt nemcsak az emberek, hanem az állatok között is helyre áll a harmónia (Iz 11,6–9; 35,9; 65,25; Oz 2,20). Ezek a messiási szövegek gyakran találhatnak visszhangra a keresztény igehirdetésben is. Jézus jeruzsálemi bevonulásakor a Mester utasításai, a számar és számarcsikón való bevonulás még segíti is azt, hogy erre a messiási szövegre ismerjen a nép (Mt 21,5; Jn 12,5), de az evangélisták szívesen használják máskor is, a számarháton érkező Messiás képét (Mt 27,9 vö. Zak 11,12–13). A Jelenések könyve is szívesen használja Zakeus próféta messiási képeit (Jel 11,1 vö. Zak 2,5). Az apostoli atyák közül a Didakhé 26,7 idézi a Zak 14,5-et. Az apokrif Barnabás levél 5,12, illetve a Tesz 3,13 is hivatkozik Zakariás prófétára. A Hermasz Pásztor 1,10 idézi Zak 1,8; 6,2 szövegét.

A biblia ószövetségi és újszövetségi igehirdetése nemcsak a messiási képet tartotta ébren az emberekben, hanem a messiási békét és békelátomást is. Különösen felerősödik ez a háborúk idején, amikor az emberek megérik, a háborúban elszabadulnak az indulatok és a félelem, a rettegés, és a gonoszság lesz az úr. Ebből a helyzetből erőteljesen vágnak egy békésebb, nyugodtabb korszakra. Ilyenkor mindig megtalálják ezeket a szövegeket és gyakorta idézik is őket.

Az erőszak nélküli kormányzás azonban csak abban az esetben valósítható meg, ha az alávetettek és az uralkodó ugyanazokat a törvényeket tartják be, és nemcsak formálisan ismerik ezeket a törvényeket, hanem szívbeli törvényként együtt élnek velük, és mind az uralkodói, mind az alattvalói belső motiváció közös alapját használják. Ennek a békés korszaknak tehát az a feltétele, hogy más érzés uralkodjék az emberekben, mint ami a háborús küzdelmekben állandósult. Vagyis fel kell fedoznünk, hogy a béke nem kívülről jön, hanem belülről. A fegyverekkel vagy más fenyegetéssel kikényszerített nyugalom csak fegyverszünetnek tekintendő és nem igazi békének. A békétlen emberek, az uralmi vágygal rendelkező emberek nem képesek a békés együttélésre. A kultúrák képesek békésen együtt élni, de az erőszakos emberek nem. Időről időre mindig akad olyan, aki aktivizálni tudja az emberekben a békés érzéseket és hajlamokat. De ehhez az kell, hogy az emberek egyenként is belássák, hogy a béke messzebbre vezet, mint a harc. A béke nemcsak a jólétnek az alapfeltétele. Alapvető emberi kapcsolatok nem hozhatók létre harc közben. Ameddig a másik embert veszély forrásának tekintjük, addig a védekezés vagy a támadás határozza meg életünket, ha pedig a másik embert testvérnek tekintjük, akkor a bizalom és a kölcsönös segítség. Enélkül nincs béke, és minden békelátomás csak írott malaszt marad.